

TAJTI BÁLINT

Történelem BA
BA, 3. félév
Miskolci Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Fazekas Csaba
egyetemi docens, ME BTK

NÓGRÁD VÁRMEGYE VÉDEKEZÉSI INTÉZKEDÉSEI AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN

Kulcsszavak: kolera; Nógrád vármegye; 1831; járvány; védekezési intézkedések

Dolgozatomban az 1831. évi kolerajárvány Nógrád vármegyei vonatkozásaival foglalkozom. Gyűjtőmunkám során feltártam a Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Vármegyei Levéltárának IV. 2. fondjában található Nógrád vármegyei kolerabizottság iratait. Ebben az iratanyagban főszolgabírói, alispáni, kórházi felügyelőbiztosi és határbiztosi leveleket, orvosi, halotti jelentéseket őriznek. A 19. századi járványtörténetnek, ezen belül az 1831. évi magyarországi kolerajárvány történetének bizonyos vármegyékben zajlott eseményeiről részlegesen tájékoztat a szakirodalom. A Nógrád vármegyében történekről azonban nem találunk kellő mennyiségű szakirodalmi feldolgozást. Ennek a megyének az 1831. évi eseményei szinte feldolgozatlanok. Egy kutató foglalkozott tüzetesebben a Nógrád megyei kolerajárvány történetével: Gáspár János a helyi múzeum pályázatára adta le 1995-ben a kéziratát, amely azóta is publikálatlan. Ennek az alapmunkának a felhasználásával, illetve a levéltári források áttekintése után, az iratanyag elemzésével szeretném dolgozatomban bemutatni az 1831. évi „epekórság” idején történt intézkedéseket.

A téma bevezetéseként ismertetem a 19. századi kolerajárványok terjedésének főbb mozzanatait. Dolgozatom fő témája a Nógrád vármegyei közgyűlés védekezési intézkedéseinek bemutatása, a Centrális Deputáció munkájának, feladatainak és a Nógrád vármegyei kolerabizottság rendelkezéseinek, illetve a veszteglőházak működésének és szabályozásának ismertetése. Az iratok tanulmányozása során felismertem, hogy a vármegyei közgyűlés és a kolerabizottság intézkedései a járványterjedés idejének előrehaladtával változtak. A lázadások, a különböző indokú kérvények, a karantén alól felszabadulni kívánó személyek kérései, a vásárolók problémái, a hívők istentiszteleti szabályozásai miatt háborgók, az Alföldről az északi megyékbe hazafelé tartók lázongásai miatt módosították a megelőző korlátozásokat. Céloom, hogy az iratanyag tanulságai alapján feltárjam az intézkedések hátterét, okait, következményeit, illetve a változások folyamatait.